

ОКРЕМІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Червінська О. В.

*Науковий керівник – Гузенко О.П., кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного та господарського права*

*Криворізький навчально – науковий інститут
Донецький юридичний інститут МВС України*

Конституція України у ст. 3 визначає, що найвищою соціальною цінністю є людина, її життя, здоров'я та безпека, а також відповідно до ст. 46 Конституції України громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. Важливу роль відіграє соціальний захист населення як основа забезпечення суспільно прийнятні умов життя суспільства. Важливо зазначити, що на сьогодні в Україні на місцевому рівні реалізується близько 80 видів послуг із соціальної підтримки населення, перелік яких затверджений Міністерством соціальної політики України [3].

Г.С.Лопушняк[1, с. 2]. розглядає соціальний захист як сукупність юридичних гарантій, метою яких є забезпечення державою для кожного члена суспільства реалізації його основних соціально-економічних прав, передусім права на такий рівень життя, який забезпечить можливість всебічного розвитку особистості. В свою чергу О. М. Ярошенко, А. М. Слюсар, І. А. Петухова [2, с. 15] змістовність даної категорії пропонують розглядати як «... діяльність держави, яка спрямована на забезпечення процесу формування й розвитку повноцінної гармонійної особистості, виявлення і нейтралізацію негативних факторів, що впливають на цю особистість, створення умов для її самовизначення й утвердження в житті. Якщо звзвити дане формулювання, то соціальний захист виступає як економічні і правові гарантії, спрямовані на забезпечення додержання найважливіших соціальних прав громадян і досягнення соціального цивілізованого рівня життя».

Сучасний стан в Україні характеризується не тільки складною економічною і політичною ситуацією, але й своєрідним руйнуванням надій і сподівань людей похилого віку, які набувши статусу пенсіонера, лише частково можуть брати участь у житті суспільства. Проблема соціального

обслуговування осіб літнього віку на сьогоднішній день є актуальною для нашого суспільства.

У своїй праці В.Д. Бакуменко, П.І. Надолішній [4] звертають увагу на те, що найскладнішим як з практичної, так і з теоретичної точки зору є питання ефективності державного управління, зокрема продуктивності як самого державного сектора, так і управлінської праці в ньому. Разом з тим, основної актуальності мають питання соціального захисту населення. Найбільш гострою проблемою сьогодення для людей літнього віку в Україні виступає забезпечення базових життєвих потреб. Ми вважаємо, що чинна система соціального захисту населення в Україні не дуже ефективна, а фінансові можливості країни прагнуть бути кращими.

Доведено люди похилого віку найчастіше зустрічаються з проблемами безпеки і вільного пересування, обмеження спілкування та відсутності догляду. Держава повинна сприяти забезпеченню людської гідності людей літнього віку, утвердженню їх суспільно значимої ролі в соціальному розвитку. Також забезпечити оптимальний рівень індивідуальної адаптації людей літнього віку до життєдіяльності в нових соціально-економічних умовах. Надавати необхідну соціальну допомогу і гарантованого соціального обслуговування, що сприяють створенню і підтримці умов для повноцінного життя в старості.

Територіальним органам соціального захисту населення даються реальні можливості оптимального й оперативного реагування на зміни положення людей «третього віку». У технології соціального обслуговування населення України виділяються три основних напрямки соціального захисту людей літнього віку: пенсійне забезпечення; система пільг і переваг людям літнього віку; соціальне обслуговування людей літнього віку в стандартних і нестандартних умовах.

Як зазначає О. Ткач [5, с. 67]. основними цілями нормативно-правового забезпечення в соціальній сфері є: максимальне збереження фізичного, інтелектуального, духовно-етичного потенціалу країни; формування ефективної системи трудової мотивації, яка відповідає вимогам сучасного ринку праці. Без цього неможливий економіко-правовий підйом, ефективна економіка, повноцінний ринок; створення інституціональних і соціально-економічних передумов для реалізації громадянами, різними суспільними прошарками і групами населення своїх потреб та інтересів, прояву своєї активності й розкриття особистості. Саме це створює передумови громадянського суспільства, особистої свободи, реальної демократії.

Таким чином, соціальний захист представляє собою сукупність юридичних гарантій, метою яких є забезпечення державою для кожного члена суспільства реалізації його основних соціально-економічних прав, передусім права на такий рівень життя, який забезпечить можливість всебічного розвитку. З метою його покращення необхідно : впорядкувати законодавчо-правовий базис, розробити та прийняти низку законодавчих актів, відповідно до яких буде врегульовано основні спірні моменти. Покращити рівень соціальної сфери можна за допомогою закордонного досвіду, адаптованого до вітчизняних ментальних особливостей. Ми вважаємо вдосконалення соціальної сфери необхідно починати з інформаційної просвіти, щоб громадяни України знали свої права та зобов'язання країни перед ними. Найбільш перспективним напрямом удосконалення соціальної сфери є запровадження високих європейських стандартів і нормативів ефективного соціального захисту населення та соціальних послуг для вразливих категорій: людей похилого віку, інвалідів, дітей-сиріт, самотніх непрацездатних громадян та інших соціально вразливих верст населення.

Список використаної літератури

1. Лопушняк Г. С. Соціальний захист населення: теоретична концептуалізація та особливості державного управління. *Теорія та практика державного управління*. 2011. № 2 (33).
2. Право соціального забезпечення : підручник / [О. М. Ярошенко, А. М. Слюсар, І. А. Ветухова та ін. ; за заг. ред. О. М. Ярошенка] Харків : Право, 2019. 376 с.
3. Про деякі питання діяльності об'єднаної територіальної громади щодо соціальної підтримки населення та захисту прав дітей: наказ Мінсоцполітики України № 890 від 14 черв. 2018 р. URL: www.msp.gov.ua/files/890.pdf.
4. Теоретичні та організаційні засади державного управління: навч. посіб./[В.Д. Бакуменко, П.І. Надолішній]. К. : Міленіум, 2003.256 с.
5. Ткач О. Особливості державної політики у сфері соціального розвитку України. *Освіта регіону*. 2013. № 2. С. 67–71. URL: <http://social-science.com.ua/article/1035>